

satis est, ut inducat irregularitatem, quod sit talis, & cum tali, quae ex consuetudine, & ex affectu paterno ad filiam, & honore proprio possit homicidium causare. Unde S. Anton. 3. p. titul. 5. cap. 8. §. 1. col. 4. affirmat, illum, qui ad mulierem alienam ingreditur, ejusque maritum interficit, ut se defendet ab eo, esse homicidiam, & irregularem, eo quod talis ingressus jure potest dici esse via ad tale homicidium, & proinde praevidere debuit ad adulterio illius consecutio. Et Navarrus opinatur Clericum adulterum fieri irregularem, si maritus ob id occidit uxorem, & hanc suam opinionem fuisse inquit approbatam a Pio V. cum in sacra Penitentia de ea re esset controversia.

Confessarius igitur huic volenti ad sacros Ordines promoveri imponit, ut dispensatione hujus irregularitatis ad Summo Pontifice postulet, ut dicetur in cap. Continetur, de Homicidio. Quid Ordines autem minores poterit Episcopos dispensare, juxta cap. Ad audiendum, & etiam quod beneficium, modo sit simplex, per cap. 2. de Clericis. pag. in duell & item ad retinendum curatum jam obtinent, licet non ad obtinendum de novo. Quod si homicidii delictum sit occultum, poterit tunc Episcopos dispensare, tam quod irregularitate, quam quod beneficium quodcumque obtinendum. Per Concil. Trident. sess. 14. cap. 7. de Reform. ubi conceditur Episcopos facultas dispensandi super quacumque irregularitate, procedente ex quocumque delicto occiso, excepto homicidio voluntario; & subditur: Si vero homicidio non ex proposito, sed ex casu, vel vim vi repellendo, ut quia se a morte defendet, fuisse commissum naratur, quam ob causam etiam ad sacram Ordinum, & Altaris ministerium, & beneficia quacumque ac Dignitates, jure quodammodo dispensatio debetur, committat loci Ordinario, aut ex causa Metropolitanorum, seu viciniorum Episcoporum, qui non nisi causa cognita, & probatis precibus, ac narratis, nec alter dispensare possit.

Dispensatio in Irregularitatibus.

QUÆRO XIII. Quis eam dare potest?

LII. Resp. 1. Solus Papa proprio, & ordinario iure potest dispensare in irregularitatibus.

Ratio: Quia nemo Papa inferior potest dispense in universali Jure Canonico, seu Ecclesiastico. Sed tali jure Irregularitates sunt statutae. Ergo.

Resp. 2. In quibusdam irregularitatibus Papa raro dispensat. Primo in bigamia, praesertim vera, in qua etiam ad tonsuram, & beneficium simplex, solus Papa dispensat, ut declaravit Congregatio Cardinalium, 30. Januarii 1587. In bigamia occulta, & simul ex delicto contrafacta, ut est illa, quae oritur ex duplice Matrimonio, utroque, vel salem alterum invalido, potest dispensare Episcopus juxta Trident. ut paret in decendit. Secundo, Papa raro dispensat in irregularitate homicidi voluntarii notorii illiciti. Tertiò, in Irregularitate, quæ est ex corporis defectu, causante magnam, & populo Christiano scandulosam deformitatem.

Resp. 3. Episcopi & similes Praefati ex commissione ipso iure Trid. eorum dignitati facta, possunt in quibusdam irregularitatibus dispensare.

Verba Trident. sess. 24. de Reform. cap. 6. sunt: Licet Episcopis in Irregularitatibus omnibus, & suspensionibus ex delicto occulto provenientibus, excepta ea, que oritur ex homicidio voluntario, & exceptis aliis delictis ad forum contentiosum, dispensare, & in quibuscumque causis occultis, etiam Sedis Apostolicae reservatis delinquentes, quocumque sibi subditos in Diocesi sua per seipos, aut Vicarium, ad id specialiter deputandam, in foro conscientie gratis absolvere, imposita penitentia salutari. Item & in heretis criminis in eodem foro conscientiae eis tantum, non eorum Vicarius sis permisum. Hac Concil.

Resp. 4. Ex vi hujus facultatis Episcopus non potest dispensare super irregularitate militis, judicis, accusatoris, & similibus sine delicto contraxis ob defecum lenitatis.

Ratio: Quia non provenit ex delicto.

Resp. 5. Superiores Religionum habentes jurisdictionem quasi Episcopalem, possunt cum suis subditis dispensare in iis casibus, in quibus possunt Episcopi cum suis. Quod illegitimi Religionem professi ipso iure dispensent ad sacros Ordines, non verò ad dignitates, dicimus infra in fine Tract. de Matrim. de Filiis illegitimis, ad q. ult. quid ultra Superiores Religionum circa similes casus possint, scire debent ex propriis suis statutis.

Resp. 6. Forma dispensandi in Irregularitate est hec vel similis: Ego dispenso tecum super irregularitatem, vel irregularitatibus, quam, vel quas contraxisti propter talen causam. Ex quo patet, quod non tollatur per absolutionem, sed per dispensationem. Tollit autem Iudex tot & illas irregularitatem, quæ & quot tollere intendit ad potest.

Ex dñis sequitur, quod Confessarius (nisi habeat speciale privilegium a Papa) non possit in illa irregularitate dispensare.

QUÆRO XIV. Nonne Episcopus saltet in aliquo circuitu casu (in quo nimis nisi Sacerdos irregularis celebrat, incurrit vita periculum, vel grave dispendium famæ, v. g. ob occiduum homicidium) potest in irregularitate dispensare, vel licentiam dare, ut talis celebret, usque dum impetratur dispensatio a Papa?

LIII. Ante Resp. supponitur, quod talis irregularis tenetur, quamprimum potest à Sede Apostolica petere dispensationem super irregularitatem. Hoc supposito,

Resp. 1. Talis peracta penitentia, quoties absoluta necessitas, seu grave periculum mortis, vel infamiae exigit, poterit celebrare, modo homicidium sit occultum.

Ratio: Ius naturale, ac Divinum de defendantia propria vita, ac fama praeponderat Legi humanae de non celebrando in Irregularitate. Ergo.

Resp. 2. Si in eo casu non sit facilis recursus ad Papam, potest licentiam celebrandi in necessitate dare Episcopus, non quidem simpliciter tollendo ipsam irregularitatem, sed tantum effectum eius, suspensioni simili, usqueundam adventus dispensatio Papalis; dummodum casus maneat occultus.

Ratio: Quia pro conservando dicto iure naturae defendendi vitam, & famam censetur Ecclesia id indulgere, seu non velle sua lege tam stricte obligare.

EXAMEN IL

De Casibus reservatis.

QUÆRO I. Quid & quotuplex est casus? Quid reservari? Quis potest reservare? Et quos Casus?

LI. 1. Casus derivatur à cadendo, ac significat casum, seu ruinam, vel lapsum animæ è stata gratia; Vel generaliter significat aliquam questionem de materia concernente conscientiam. Casus est duplex: Unus communis, seu non reservatus, à quo quis Confessor absolvere potest. Alius reservatus, à quo non quilibet absolvere potest. Et hic iterum, vel Papalis, vel Episcopalis. Risi enim nullum peccatum, quantumvis grave, si irremissible (ut supra de effectu Penitentia ostensum fuit) atamen Ecclesie per Traditionem ab Apostolis accepta, conducere, quod interdum graviora crimina reservant Superioribus, utpote magis intelligentibus, de quo plura R. 3. sequente.

Resp. 2. Reservatio est negatio, vel restrictione jurisdictionis ad absolvenda certa peccata, facta illi,

De Casibus reservatis.

qui alias habet ordinariam, vel delegatam jurisdictionem. Unde eorum absolutio reservatur ipsi reservanti, nimis Papæ, si sit casus Papalis, vel Episcopo, si sit Episcopalis: sive quorum prouide licentia nemo ab illa valide absolve potest extra mortis articulatum.

Ratio 3. Causa reservationis est, tum quia graviores morbi peritos requirent Medicos: sive etiam in Superior, vel per seipsum efficacius corrigit subditum, vel ut subditus verecundia, timore, ac difficultate impetrandi absolutionem peccandi gravitatem agnoscat, & a peccandi licentia deterreter.

LV. Resp. 4. Reservare potest Papa in tota Ecclesia, Episcopus in sua Diocesi, & Praefati Religionum habentes Jurisdictionem quasi Episcopalem. In Parochiis consuevit hanc potestatem abrogavit. In articulo mortis nulla est reservatio.

Auditor Trid. sess. 14. c. 7. Magnope ad Christiani populi disciplinam pertinere sanctissimum Patribus nostris nomen est, ut attroratio quedam, & graviora crimina, non à quibusvis, sed à Summitis dantassat Sacerdotibus absolventer. Unde merito Pontifices Maximi pro supremâ potestate sibi in Ecclesia universalis tradita, causas aliquas criminalium graviorum suo potuerunt pecuniarum judicio reservare. Neque dubitandum est, quam oportet omnia, que à DEO sunt, ordinata sunt, quin bona idem Episcopis omnibus in sua casu Diocesis: in articulatione tamen, non in destructionem licet. Hoc Concil.

Et post pauca subdit: Verumtamen p[ro]m[on]it admodum, ne bac ipsa occasione aliquis p[ro]r[ec]at, in eadem Ecclesia DEI custodiam semper fuit, ut nulla sit reservatione in articulo mortis, atque ideo casum reservacionis non absolvitur possunt.

Et eadem Sess. de Penitent. Cap. 11. Si quis dixerit, Episcopos non habere jus reservandi sibi casus, nisi quad externam politiam, atque idem casum reservationem non prohibere, quo minus Sacerdotis reservabilis penitentes à quibusvis peccatis, & censuris absolvere possunt.

Et eadem Sess. de Penitent. Cap. 11. Si quis dixerit,

Epicopos non habere jus reservandi sibi casus, nisi quad externam politiam, atque idem casum reservationem non prohibere, quo minus Sacerdotis reservabilis penitentes à quibusvis peccatis, & censuris absolvere possunt.

Ratio: Quia haec videtur esse mens Superiorum peccata reservantium, & ita fieri praxis Confessorum non absolvientium tales, sive rudes, sive litteratos etiam non habuerint notitiam reservationis peccati. Ergo.

Resp. 2. Peregrini & vagi judicandi sunt juxta sententiam. Ita casum illius Diocesis, in qua verantur.

Ratio: EQUITAS & REIPUBLICA bonum postulat, quod peregrini & vagi, ubi inveniuntur, quad mortuum directionem, & correctionem subiungit aliqui Capiti, quia alias essent ex leges, ac darentur in aliqua Republica membra nulli Capiti subjecta: sed tamen Caput pro peregrinis, & vagis convenientius assignari non potest, quam Caput illius loci, ubi morantur. Ergo.

Nota tamen, quod ad reservationem à peregrinis, & vagis incurrendam requiriatur, ut tanto saltem tempore morentur in eo loco, quantum requiritur ad observantiam illorum praecipitorum; quorum transgressio est casus reservatus. Vide supra Tract. 6. Ex. 5. n. 84. Resp. 6. usque ad 7. Item in seq. n. 59. ubi dicitur, an & quae reservatio sit pena peccati remissa, vel non.

QUÆRO III. Quid si quis habens casus reservatus in sua Diocesi, studio iret ad aliam, ubi non sunt reservari? Quid si sit Religious migrans de uno Conventu ad alium?

LIX. Resp. 1. Probabilis est, quod si Castus reservatus non habet annexam censuram, possit in alia Diocesi absolviri; secus si habeat, v. gr. si sit excommunicatus reservatus.

Ratio 1. p. Tum quia Confessor non tenetur se re casus reservatus Episcopo alieno, sed tantum suo. Tum etiam, quia penitentis judicandus, & absolvendus est juxta constitutidem illius Diocesis, in qua judicio penitentia se subiecta: Tum tandem, quia hac est praxis, quæ est optima Legum interpres, quam Episcopi scient, & tollerant.

Ratio 2. p. Excommunicatio habet rationem penas CCC 2 af.

afficiens ipsum penitentem: Sed poena non potest tolli nisi ab eo, qui eam infixit, vel ex commis-
sione ejus, quam censetur cuius Confessor dare Episcopus excommunicationem non reservans. Ergo. Min. pro 1. part. pars 1., quia alia fieret magna per-
turbatio in jurisdictionibus. Ergo.

Hinc jure communii prohibetur, excommunicationem ab uno Episcopo latam, nimis si sit reser-
vata, ab alio posse absolvit, ut constat ex cap. Pasto-
ralis, §. Præter. Et ex Can. 47. Concil. Nicae-
ni Arabici, ubi dicitur: Nullus Episcopus solvit, quem
alius Episcopus ligavit. Et ex cap. Verbum, dist. 1.
de Panit, ubi legitur, Por est jux solvendi & ligandi;
& fieret Episcopo censuram reservantur præ-
dicium.

Ex his patet differentia de casum non censu-
ratorum reservatione, huc enim non est pena, ni-
si improposita, seu indirecte, sive occasionaliter tan-
tum sumpta, ex parte scilicet penitentium, ob dif-
ficultatem inventiendi Confessarium, qui habet fa-
cilitatem absolvendi a reservatis, immo est solum qua-
dam prohibito facta tantum Confessariis Episcopo
reservantur subiecti, ne ab ilis absolvantur: non ve-
ro penitentibus, nisi ab absolutione recipiente. Nec
fit praedictum Episcopo reservanti. Nec adest pro-
hibitus in iure, sicut adest de censuris, pauidante
relata. Dum ergo Clemens VIII. per Decretum 1601.
9. Januarii prohibuit, non Confessarii absolvant a ca-
sibus reservatis Papæ, vel Ordinariis, debet intelli-
gi de Ordinariis respecti, nimis illorum loco-
rum, ubi illi Confessarii inventiuntur.

LX. Resp. 2. Idem est de Religioso ob negotia
migrante ad alium Conventum, vel Provinciam, etiam
eo fine, ut ibi a casibus non censuratis absolvatur
a Confessario, alias rite exposito.

Ratio ex dictis est: Quia Confessarius debet ju-
dicare, & absolvire penitentes, juxta leges, & con-
suetudines sua Provincie, & Conventus.

Oppono: Fraus & dolus nemini patronantur: Sed
in casu positio committitur fraus & dolus. Ergo.

Ad hoc neg. min. quia nullus videtur dolere facere,
qui uitetur jure suo: ut habeat regula juris 55. talis au-
tem uitetur jure suo, & induxit Apostolico, vi cuius-
litteris potest confiteri cuiilibet Sacerdoti sui Ordinis le-
gitime approbato (exceptio de Fratribus nostris Cle-
riis profectis, patet supra Tr. 13. Ex. 5. n. 85.) si
tamen talis veniret ad Conventum, ubi idem casu
essent reservati, vel afferre peccata reservata ibi, ubi
confitetur, & non in sua Diocesi, non posset ab-
solvi, nisi ab habente auctoritate.

Ex dictis sequitur, quod si in certo loco, die
quadan sit jejunium, & transgressi sit casus ibidem
reservatus, si quis ejusdem loci inculta studio inde
discelat ad alium locum, ubi illo die non est jeju-
num, vel ubi jejuni transgressio non est casus re-
servatus, non incurrit reservationem.

Ratio: Tum quia illa obligatio jejunandi est affi-
xa loco. Tum etiam, quia illud præcepit non pro-
hibet exire à territorio sua ad aliud. Tum tandem,
quia talis uitetur jure suo.

QUÆRO IV. Excommunicatione in territorio lata
contra eos, qui sunt extra, ligant?

LXI. Explicatur Quæsumus per duos casus. Primus
est, si Episcopus per statutum ferat excommunica-
tionem reservatam contra Canonicos, & Parochos in
suis Canonicibus, seu Parochis non residentes, sed
extra se detinentes. Secundus est, si excommunicatio
reservata de restituitione inter certos dies facien-
da, lata sit ab Episcopo contra fures in sua quidem
Diocesis furatos, sed exteros, & tunc, quando Ex-
communicatione fertur, extra Diocesan existentes, an,
si prædicto tempore non restituant, & habeant cen-
sura, ac reservations notitiam, incurrit illam?

Resp. Ad 1. Casum affirm. Ratio: Quia juxta
Legem, qui non facit, ibi talis delinquere censem-
tur, ubi actus præceptus exercendum erat: Sed Ca-
nonici, & Parochi tenentur residere in suis Eccle-

sia, & Parochii. Ergo si ibi non resideant morali-
ter censetur ibi delinquere, consequenter incurrit
dictam censuram.

Oppono: Licer excommunicatione lata per modum
sententias liger extra territorium, cum respiciat per-
sonas præcipientes, seu prohibenti subiectas, attamen
excommunicatione lata per modum statuti id non ha-
bet, & hoc ideò, quia respicit territorium, extra
quod (juxta Regulam Juris) jus dicenti, impunè non
paretur. Ergo.

Ad hoc Resp. eam legem inter ceteras exposi-
tiones intelligi, ac verificari, si actus præceptus non
sit exequendus intra territorium delinquenter.

Ad 2. Casum etiam Respondetur affirm. Ratio est:
Quia illi fures propter delictum intra territorium talis
Episcopi paratur, statim facti sunt ei subiecti in
omnibus tale delictum concernientibus. Ergo, nisi præ-
dicto tempore restituant, censuram, & reservationem
incurrit.

Conformatur ex eo, quod si causa in aliquo tri-
bunali iam inchoata reus mutet domicilium, possit
tamen in eodem tribunali conveniri, immo & nisi
compareat, excommunicari, c. Propriasti, & Fo-
to ro competenti, & Leg. Si quis, ff. de Fo-
to.

Et hoc ideo, quia talis jam fuit factus subiectus
tali tribunali: sed etiam in caso positio reus ratione
delicti fuit factus subiectus Episcopi. Ergo.

QUÆRO V. Reservatio casuum, aut data ab iis
absolvenda licentia, cessante per mortem Episcopi
reservantis, vel eo excommunicato?

LXII. Resp. 1. Reservatio casuum Episcopalium
extinguitur per mortem, vel amotionem Episcopi,
sunt nisi reservari per Synodus.

Ratio 1. p. Quia ultra se non extendit intentio,
vel potestas Episcopi.

Ratio 2. p. Quia in eo casu reservatio habet ra-
tionem Legis, que durat etiam mortuo Legisatore.

De censura vide supra in hoc Tract. Exam. 1. num.
2. Resp. 6. an expirat ex parte eo, qui ea intulit.

Ratio 2. Facetas absolvendi a reservatis (idem
est de licencia eligendi Confessarium) per mortem
Episcopi, vel amotionem ejus ab officio, non expira-
re, re adhuc integra, id est, illa facultate à Con-
fessario nondum in actu reduta.

Ratio: Gratia facta non expirat per mortem con-
cedentis, aut per amotionem ejus ab officio, re ad-
huc integræ, c. Si nulla, de Præbendis in 6. Sed in
nitrope casu illa concessio ex gratia jam facta, non
facta. Ergo. Vide supra Tr. 6. Ex. 5. n. 92. ubi
huius explicatum est.

Ratio 3. Facultas absolvendi a reservatis data ab
Episcopo non expirat per excommunicationem, vel
suspensionem.

Ratio: Licer talis Episcopus in eo statu actus
suum validè exercere nequeat, quos tamen semel cum
omnibus suis requisiti ante exercuit, illi subsunt, Ergo.

Ex quo sequitur, quod etiam Episcopus in illo
statu non possit revocare facultatem absolvendi alteri
concessam, quia per hanc revocationem exercet ac-
tum suum potestatis.

QUÆRO VI. Debet Superior esse facilis in dan-
da licentia absolvendi a reservatis? Vel potestne au-
dere dimidiam Confessionem, & absolvere? Et quid,
si post obtentam licentiam ante absolusionem peniten-
tis labatur in nova reservata, potestne ex iis
titus licentia etiam ab illis absolvit?

LXIII. Ante Resp. Nota, quod licentiam illam
penitentis possit petere, vel per se, vel per alium, &
maxime per Confessarium, qui debet eam petere non
nominato penitente, nec indicato casu, ne persona
extra Confessionem prodatur. Hoc notato,

Ratio 1. Si licentia petatur per Confessarium, com-
miserit expediri, ut Superior annuat petitioni, &
fidat prudentia Confessarii.

Ratio: Quia Confessor statum animæ peniten-
tis melius novit, quam Superior.

Ratio:

De Casibus reservatis.

Ratio 2. Certum est, quod Superior non tene-
tur semper dare licentiam. Hinc si habet graves ra-
tiones, ob quas merito presumere potest, facilitati
dandi dictam licentiam cedere in malum peniten-
tis, ut si fors inde caperet occasionem libertutis pec-
candi, aut in peccato persistendi, v. g. si idem Con-
fessor pro eodem casu valde frequenter licentiam pe-
tit; vel si sit tale peccatum, quod vergat in dam-
num Communiatatis.

Ratio pater tum ex dictis supra de recidivis Tr.
13. Ex. 5. n. 97. & 98. Tum ex eo, quia reservatio
debet cedere in adjudicationem, non in destructionem.
Tum tandem, quia alias reservatio nullus esset mo-
mentum, vel effectus.

Ratio 3. Si Superior ex denegatione licentiae ti-
meat magis malum subdit, utpote qui ex eo timet
odium Superiorum, vel forte faciat dimidiatam con-
fessionem, & vix adducit potest, ut ei confiteatur,
debet esse facilis.

Ita docet, & probat Angel. Doctor in Supple-
mento, quest. 8. art. 4. ad 6. dicens: Peccare Sacer-
dos (puta, proprius, de quo agit) si non erit fa-
cilis ad prehensionem licentiam alteri confidendi quia ma-
litia sunt adeo infirmi, quod potius sine Confessione mo-
ratur, quam illi Sacerdoti confidetur. Unde illi,
qui sunt nimis solliciti, ut conscientias subditorum per
confessionem sciant, multis laqueum damnationis ini-
ciunt, & per consequens sibi ipsi.

Ratio 4. Superior non potest ob reservationem
audire dimidiatam confessionem, & absolvire sacra-
mentaliter a solis reservatis, ac penitentem cum non
reservatis, remittere ad inferiorem Confessarium.

Ratio: Quia integritas confessionis est de Jure
Divino; nec potest utilitari sine gravi necessitate.
De hac confessio dimidiatione vide supra Tr. 13.
Ex. 2. n. 21. Resp. ad 4.

LXIV. Resp. 5. Superior concedens facultatem in
sibi reservata, potest eam interdum limitare, ut pe-
tens non generaliter quicunque Confessorem eligit,
sed potest ei certum, vel aliquos depature juxta pra-
xim variarum Religionum. Immo potest Superior, si
casus extra confessionem sciat, certam, & gravem,
gratiani criminis proportionate penitentiam im-
pingere, quam penitentis acceptare tenetur.

Ratio: Tum quia ita fuit officium Superioris; tum
etiam, quia hoc totum credit in bonum, & correc-
tionem subdit hoc remedio indigentis, ad discipli-
nae religiosæ conservationem, qui finis in reserva-
tione intenditur.

LXV. Resp. 6. ad 3. Quæsumi partem sub distinc-
tione, quam dat Jacobus Mancinus. Facultas conces-
sa pro absolutione a reservatis, vel conceditur per
modum privilegii, vel per modum causæ necessitatæ.
Si primum, sicut etiam concessio esse concessa pro
reservatis, & commissis, & commitidis. Si secundum,
de quo in presenti inquiritur, sicut et in
quibuscumque aliis casibus contingentibus, dicta fa-
cultas censemur tantum concessio pro illis reservatis,
quibus penitentis est obnoxius, dum licentiam petit.

Ratio 1. p. Quia privilegium respicit tempus pra-
sens, & futurum.

Ratio 2. p. Quia haec censetur esse mens Super-
iorum, & ita responderent, si desuper interrogari-
rent: Verba autem non operantur ultra intentionem
concedentis, ut jura dicunt. Ergo.

Potest Superior dictam facultatem concedere
sub onere comprehendendi nihilominus coram se cum ex-
pressione causæ?

Affirmo: Ratio est ante data ad Resp. 5. Et ita,
ut DD. scribunt, habet praxis Societatis IESU, cu-
jus Religiosi iter agentes, si contingerat eos labi in
peccatum reservatum, possint absolviri, sed cum one-
re idem peccatum postea Superiori manifestandis. Qui
animis si desit, absolutio est nulla. Hinc obligatio
illa est sub mortali, ob rationem datum.

QUÆRO VII. Quænam de facto in specie sunt
reservata?

LXVI. Resp. 1. Casus, vel peccata reservata
pecfu Secularium, & Clericorum, ac Religiosorum
sunt diversa. Quæ reservantur respectu secularium,
uti & quæ respectu Clericorum, plerisque conti-
nentur in Rituallij cuiusvis Diocesis.

Casus respectu Religiosorum ex Decreto Clement. VIIII.

Ratio 2. Clemens VIII. anno 1593. permisit, pos-
se a Superioribus reservari undecim Casus, qui tam-
en non omnes in quavis Religione sunt reservati
sed in hac, vel illa plures, aut pauciores, prout
constat ex proprio Religionum Statutis.

Casus illi sunt: 1. Veneficia, incantations, &
sortilegia. 2. Apostasia à Religione, sive habitu di-
misso, sive retento; modo extra septa Monasteri,
vel Conventus egressio fiat. 3. Nocturna, ac fertu-
tum odium in Judicio Regulari. 6. Procuratio, an-
xillum, seu consilium ad abortum faciendum post anti-
matum fetum, etiam effectu non secuto. 7. Falsifi-
catione manus, vel sigilli Officialium Monasteri, aut
Conventus. 8. Furtum de rebus Conventus in quanti-
tate, que sufficiat ad peccatum mortale. 9. Lap-
sus carnis voluntarius opere consummatus. 10. Oc-
ciso, aut vulneratio, seu gravis percussio cœjuscum
que personæ. 11. Malitiosum impedimentum, aut
retardatio, aut apertis litterarum a Superioribus ad in-
feriores, vel ab his Superioribus.

Ratio 3. Possunt Superiores Regulares dictis un-
decim Casibus addere excommunicationem reservati-
onem, si bono Religionis expedire judicaverint.

Ratio: Quia hoc non est facere plures casum
reservations supra prefatum numerum, quod so-
lum Pontifex in illo decreto praecavere intendebat.

Oppono: Jura docent, quod in ponibilius ver-
ba extra proprium verborum significatum extendi non
debent: juxta nos extenduntur, quia nomine ca-
suum reservatorium non staret, venient, etiam ex-
communications reservatae. Ergo.

Ratio 4: Major est vera, si extensione non fac-
ta non eludatur mens Legislatori, extendenda tem-
pore esset, si illa eludetur, ut patet, c. Quæna-
& Regula Cœtum in fine, de Reg. juri: in 6. Sub-
sumo: Sed in nostro casu, si nomine casum non
intelligerent etiam excommunicationes reservatae,
eludetur mens Summi Pontificis, Ergo. Min. prob.
Ut ex proemio Decreti patet, mens Pontificis era,
præcavere ne ex reservationum multiplicitate subdit
ob verendum audeundi Superiorum pro impetranda
absolutionis facultate inducentur in æternæ damnationis periculum, & spiritualis remedii desperatio-
nem: Sed hoc absurdum quæque sequitur ex multiplici-
tate casum reservatorium, quam excommunicatione
reservatarum, & è contra.

Ratio 4. Superiores Regulares prædictis un-
decim casus possunt sibi alios reservare, non solum
absolute, sed etiam cum annexa excommunicatione,
si id bono Religionis expediat, modò id fiat cum
consensu Capituli Generalis, si fiat reservatio pro
tota Religione; vel Provincialis, si pro Provincia;
alias reservatio erit nulla, ut patet ex ipso Decreto
Clementis. Et ita in Societate IESU prædictis
undecim casus alii sunt reservati.

Casus Papales reservati.

OUÆRO VIII. Quinam sunt?
LXVII. Resp. 1. Aliqui casus, nimis excom-
municantes sunt reservatae intra Bullam Cœnæ Domini
sic dictam ex eo, quod quotannis in die Cœnæ Domini promulgetur: alii extra illam Bullam in
corpo Juris Canonici, & variis Pontificum Com-
stitutionibus.

Ratio 2. Excommunicationes Papæ reservatae in-
tra Bullam Cœnæ sunt 21. quas in suo promptuario
ad-

adducit noster *Salazar* c. 11. ubi in fine bene addit, omnes illas censuras una cum culpis ratione quarum incurruunt, Papæ reservatas esse, & Confessarios, qui alii eis absolvere attentaverint, praterquam quod nihil faciant, esse ipso facto excommunicatos, à qua tamen excommunicatione illi Confessarii poterunt absolviri per Ordinarium.

Resp. 3. Committiores excommunications intra Bullam Coenæ sunt haec sequentes.

Prima: Hæresi, que comprehendit Hæreticos, eorumque ut talium factores, receptores, & defensores, uti & eos qui scienter legunt, retinent, imprimi, aut defendunt libros Hæreticorum. Cum eadem censura coincidat excommunicatione Schismatiscum. De hæresi, & hæreticis vide *Tr. 7. Ex. 3. n. 47.* Et seqq. De Schismatis vide *ibidem n. 58.* ubi de illis multa dicta sunt.

Quæstra est Excommunicatione lata in eos, qui per sonas Ecclesiasticas ad suum tribunal trahunt, faciuntque Decreta libertatem Ecclesiasticam violantia.

Tertia: Quæ lata est in eos, qui jurisdictiones, fructus, & redditus personarum Ecclesiasticarum invadunt, & alia onera ipsis, aut eorum bonis impuntonantur.

Quarta: Ea, quæ lata est in eos, qui conferunt, vel transmittunt quodcumque genus armorum, vel metallorum, aut viætualium, &c. Mauri, vel Turci, vel alii quibuscumque Nomini Christi inimici, comprehendinge eos, qui tales Christi inimicos certiores reddunt de statu Reipublicæ Christianæ in damnum ejusdem, vel ad hoc dantes consilium, & favorem.

Quinta: Ea, quæ lata est in occupantes, vel detinentes quacumque Romanæ Ecclesiæ terras, seu Regna. Ceteræ raroies sunt.

LXVIII. Resp. 4. Excommunications Papæ reservatas extra Bullam Coenæ in iure, aliquis Constitutionibus (exceptis pluribus aliis non reservatis) adducit loco citato noster *Salazar* tamquam committidores 38. ex quibus in presenti sufficit adducere eas, quæ in his partibus sunt usitatores.

Prima est contra percussores Clericorum, si enor- mis sit percusso, juxta Can. *Si quis suudent Dia- bolo injecserit manus violentas in Clericum, vel Monachum, subfacieat Excommunicationem*, & d' nullo, preterquam a Papæ, nisi in mortis articula, abdolatur.

Explico singulas hujus Canonis particulas: *Si quis*, sive vir, sive femina, habens tamen sufficiens judicium ad peccandum mortaliter suudent Diabolo: *Ex- cipiunt enim*, si percusso fias ex charitate, vel correctionis causa, vel ex ludo, joco, modo non fiat dolore, aut irato animo, vel in derisionem. Item si fiat indeliberatio, vel percusso sit ita levis, ut seculari facta esset solitus venialis. *Item* si quis percussat Clericum invadente pro necessaria moderata sui defensione. Si frenaria pro defensione casitatis percutiat Clericum invadente, si molestatio fiat vi, & actu corporali. Si quis percussat Clericum inhonestè agentem cum propria uxore, matre, sorore, filia. Si Clericus amiserit privilegium Clericale. Si ignoretur esse Clericus. *Manus violentas*, per quas intelligo omne membrum, quo quis alteri injurijs potest nocere, ut pes, brachium, &c. nec requiritur necessario percusso, sed sufficit injectio sputi, aqua, lutu, pulvri, vel similis injurya.

Eamdem Censuram incurrint juventes, consuientes, auxiliantes, favorem praestantes.

In Clericum, quo nomine non solùm intelligitur, qui habet majores, sed & qui solùm habet minores Ordines, immo tamum primam Tonsuram: modo gestet habitum, & Tonsuram, ut cognosci possit esse Clericus. *Vel Monachum*, quo nomine intelligitur quis Religious cujuscumque Ordinis, administrante Sacramentum Extrema Unctionis, vel Eucharistie, vel assistentes, aut solemnizantes Matrimonium sine speciali Parochi licencia.

15. Est contra Simoniacos reales circa Ordinem, vel beneficium.

16. Est in committentes Simoniam confidentialem.

Et

Superiori.

Secunda Excommunicatione est contra duellantes, & cooperantes, de qua sat fusæ actum est supra *Tr. 7. Ex. 7. n. 131.* Et seqq. ubi videt.

Tertia est contra Clericos cum excommunicatis à Papa voluntarie communicantes, & admittentes eos ad Officia Divina. Et generaliter omnes, qui cum excommunicato in criminis criminose (ratione cuius excommunicatio posita est) communicant, si enim talis excommunicatio Papæ est reservata, communicantes eamdem censuram incurront.

Quarta est contra obtinentes absolitionem ab Excommunicatione Papæ reservata sub conditione de satisfaciendo parti laze, solùm perfunditorie sine conditionis adimplitione; tales enim de novo incurrit excommunicationem Papæ reservatam. *C. Eos, de Sentent. excom. in 6.*

Quinta est contra Clericos, sive Seculares, sive Religious, indicentes quacumque personam ad faciendum votum, juramentum, ac promissionem, quatenus talis persona sibi in sua Ecclesia sepulturam eligit, vel jam electam alia transferat. *Clement. Cu- pientes, §. Sunt, de Penit.*

Sexta est contra recipientes, vel dantes cum pacato quacumque rem, ad hoc, ut Religionem quis ingrediatur. Excusantur qui aliquid dant, vel recipiunt ratione sustentationis, non autem ratione ingressus.

Septima est contra Mendicantes transcurrentes ad Ordinem non Mendicantium (exceptis Carthusianis) sine speciali Papæ licentia. *Extrav. 1. de Regularibus.* Transcurrentes autem ex uno Mendicantium ad alium, non incurrit excommunicationem, vel ad minus non est reservata, Societate JESU excepta, quæ in hoc particulari excommunicatione etiam respectu alterius Religionis Mendicantium gaudet.

Otiosa est contra eos, qui temerariè præsumunt asserere esse hæresim, vel peccatum mortale, sentire B. V. Mariam esse concepiam in peccato originali, vel sentire oppositum.

Nona est contra dantes, vel permittentes in Curia Romana aliqua donativa, ut ea, quæ praetendunt, facilius obteinant. *Extrav. 1. de Sent. excom. sicut, & contra Curia Romana Oficiale recipientes quodcumque genus munusculorum ab iis, quorum officium exercent, excepto aliquorum comedibilium, vel potabilium talis quantitatibus, ut duobus diebus consumi possint.*

Dicima est contra intrantes (cujuscumque sint Religionis) quacumque Monialium Conventus sine Superiorum consentientia dare valentium consenserunt: de qua re fusæ trahant Auctores. Item juxta Bullam Pii V. *Regularium contra mulieres quacumque intrantes Monasteria virorum*, non solùm sub prætextu privilegiorum, sed & sine eo. Quia Navarræ de Regular. Comment. 4. num. 62. refert *Pium V. suam* Bullam declarasse universum procedere de mulieribus, virorum Monasteria ingredientibus: qui vero dicunt, hanc declarationem in Germania authenticæ non esse promulgatam, vel non cum tanto rigore receptam, viderint ipsi. Idem est de eo Religious, qui mulieres intra Conventum introduxerit, vel admis- serit.

Undecima est contra præsumptuosè componentes, retinentes, aut imprimites libros infames detrac- tories contra Ordines SS. Dominicæ, & Francisci.

Duodecima contra mulieres intrantes Monasteria Carthusianorum, aut aliorum Religiousorum.

13. *Contra furantes libros, aut Quaternos ex Bibliothecâ Minoriorum, aut FF. Predicatorum.*

14. *Contra Religious cujuscumque Ordinis, ad- ministrantes Sacramentum Extrema Unctionis, vel Eucharistie, vel assistentes, aut solemnizantes Matrimonium sine speciali Parochi licencia.*

15. *Est contra Simoniacos reales circa Ordinem, vel beneficium.*

16. *Est in committentes Simoniam confidentiali-*

qua non erat Officialis, cui ex munere à Republica sibi inuncto incumberet obviare delictis. Et idem quavis non defendendo transgressus fuerit legem chaitatis, non tamen egit contra legem justitiae. Ne-

fendende alium, nisi lege justitia ad id teneatur. *Arg. gloss. cap. Si quis viduam 50. dist.* Et est doctrina Innocentii recepta in cap. *Petrus, de Homicidio*, unde licet ad peccandum satis sit non ferre opus, si- ve sit persona privata, sive publica, sive id omittat dolo, sive negligenter; sive ad id lege charita- tis, sive justitiae tenetur; ad effectum tamen incurrit censura, & restituendi dammum, comprehen- dentur soli obligati ad ferendum opem, non solum lege charitatis, sed etiam justitia. Tenentur autem defendere alios lege justitia Reges, & alii Superiores suos subditos; at è contra subditos suos Superiores; patres item, Tuores, Curatores, Domini, Paedagogi, Parochi, Custodes, & alii similes, & è contraria illos filii, pupilli, minoris famuli, mancipia, Parochiani, & custoditi. *Tradit Panorm. in c. 1. de Rest. spol. n. 9. Argum. l. Ut parentibus, ff. de Just. & Jur. Cap. Duo ista nomina 23. q. 4. Sed*

Dicendum est: Illud, si tali commode potest non autem defendit Clericum ab injurya manifesta, quæ manifestè infertur, esse excommunicatum, & censendum talem; & idem Philippus presumptio saltem juris erit excommunicatus. Quia etsi non est opitulatus, presumptio tamen aliquo modo opem tuiliss, qui enim manifesto delicto, manifestè factu, cum commode possit, non obviavit, presumptiu- luisse auxiliari, & ita legem justitiae violasse. Quamvis enim, qui non defendit, cum possit delicta occulta, vel occultè facta, si ex officio ad id non tenebatur, non peccet, nisi contra legem charitatis; quan- dò tamen delictum est publicum, & publicè faciunt, qui non obviat, cum facile possit, præsumunt consensisse, & contra justitiam egisse; quo pæco intel- ligendi sunt omnes textus, qui assertant, eum, qui non defendit, cum possit consentire. *Cap. Non inferenda 23. q. 3. & cap. Paste 86. dist.* Inteliguntur enim, vel cum quis ex officio ad id teneatur, vel cum delictum est publicum, & publicè perpetratum, & de consensu salem presumpto. Et hoc probant rationes pro prima opinione adductæ.

Nam opinio secunda fundamenta, quibus probatur, non esse excommunicatum, valida sunt, lo- quando sit vera, & reali in foro interiori excommunicatione, que non nisi per verum realem con- sensum incurrunt; sed secùs autem de presumpta, & in foro exteriori.

CASUS PRIMUS.

Philippus cum vidisset publicè Clericum percuti- & facili negotio ad impide posset, tamen no- luit, non quia tale factum sibi placeret, sed quoniam iudicabat sui nobilitati indecentie privatio hisce contentioibus in medio Civitatis immisceretur.

Quæritur: *An peccet mortaliter, & in ex- communicationem Canonis: Si quis suudent 17. quæst. 4. inciderit?*

Sententia affirmativa probatur *Primo*: Quia con- sentiens, & faciens pari pena pœnitentur, c. Quan- to, & *Sentent. excom.* Jam autem, qui facili potest impeditre, & non impedit, videtur consentire.

Secundum: Quia secundum Abbatem c. 1. de Offic. deleg. num. 3. non caret scrupulo societas occulæ, qui manifeste faciunt desinit obviare. 23. q. 3. quæsi per vorum.

Tertio: quia ille, qui Clericum offendit, jus publicum offendit: L. 1. §. *Huius studi. ff. de Just. & Jur.* Quilibet autem tenetur jus publicum defendere, non modo lege charitatis, sed justitia. *L. Alio inst. de Prob. jud.*

Denique: Quia cap. *Si quis suudent 17. quæst. 4. est largissime interpretandum favore Religious, ut sit Abbas in dicto c. Quanto in fine.*

Sententia negativa probatur: Quia non permisit dolosè, sed ex negligenti, vel timore etiam rationabilis; jam autem ut hac excommunicatione incurrit, necesse est, ut fiat suadens diabolo, quæ verba dolum, & animus malum significant, secundum Innocentium ab omnibus recepimus, & probatur ff. de Adul. I. penit. ff. de Sicca. I. 1.

Tum: Quia excommunicatione non debet extendi de uno casu ad alium, juxta *Gloss. Receptam in Clem. 5. de Consang.* eo quod penæ sint restringendæ. *L. pen. ff. de Prob. jud. & c. Pena, dist. 1.* Philippus autem in casu proposito non est verè, & propriè manum in- jiciens, nec consulens; aut mandans, vel juvans,

sol-

solvore à casibus Bullæ Coenæ. Plures vide in Busembau.

Catalogum Excommunicationum, que nostros Fratres ex Constitutionibus nostris afficer possunt, vide in iisdem dist. 1. c. 18. text. 5. port. liti. R. ubi subnecficit Catalogus excommunicationum, que ex jure communi possunt afficer Regulares.

Causa Episcopales.

QUÆRO IX. Quinam sunt?

LXXI. Resp. Aliqui causas dicuntur Episcopis de jure reservari; & solent assignari quinque. 1. Peccatum ex parte Ecclesiastice, quod non est absolvitur nisi per Casibus Bullæ Coenæ reservatis, quinque exceptis. Ita eius concessum est à variis Pontificibus, Sixto IV., Urbano IV., Eugenio IV., Julio II. Nec hoc privilegium est revocatum per declarationes Cardinalem sub Urbano VIII. utpote quia tantum meminimunt causam Bullæ Coenæ, & Ordinarii.

Quinque causas in Decreto Clementis VIII. excepti sunt. 1. Violatio Immunitatis Ecclesiastice in terminis Constitutionis Gregorii XIV. que incipit: *Quia alias nonnulli.* 2. Violatio Claustrorum Monialium ad manus finem. 3. Provocatione, & pugna in duello. 4. Injuria manuum violentiarum in Clericos. 5. Simonia realis scienter contracta, atque etiam confidencia nefaria.

Nota circa Resp. 5. Quando Regulares vi suorum prævilegiorum absolvunt à casibus Papalibus, id semper fieri debet satisfacte parre laesa, vel saltem praestita de hoc sufficienti cautione, non quae sufficiat ad libitum laesa, sed ad judicium prudentis Confessoris.

LXXXIII. Resp. 6. Ipsius Religiosi vi dictorum prævilegiorum non possunt absolviri à casibus suis Superioribus reservatis, absque speciali eorum licentia, ut docto noster de La Cruz; si tamen Superior licentia petitam denegaverit, potest Confessoris auctoritate Apostolica eum absolvere pro illa vice, ut habetur in fine Decreti Clementis VIII.

Resp. 7. Directe potest à reservatis absolvere non solum ille, qui ea sibi reservavit, sed & illius in officio absolute Superior, & Successor; ut patet ex subordinatione Superiorum v. gr. Prioris ad Provinciales, hujus ad Generalem, sicut & illi, cui reservans, vel ejus Superior suam potestatem delegavit.

Ratio: Quia inferior non potest limitare potestatem Superioris.

Resp. 2. A Casibus etiam in Bullæ Coenæ Papæ reservatis, non tantum potest absolvere Papa, sed etiam si casus sunt occulti, & nondum ad forum contentiosum deduci, Episcopus juxta Tract. curius verba vide supra in *Ex. preced.* n. 52. Resp. 3.

Resp. 3. Etiam ab istis publicis potest Episcopus absolvere, si adiut impeditum, ob quæ penitentis personaliter Sedem Apostolicam accedere non possit.

Ratio: Quia Ecclesia, ut pia Mater, censetur id concedere.

Nota, quod impedimenta illa sint: 1. Periculum mortis in itinere. 2. Longa infirmitas, etiam non periculosa. 3. Paupertas, ut si cogeretur mendicare, qui alias non solebat. 4. Astas senilis, vel puerilis. 5. Sexus fragilis, ut si penitentis sit formina. 6. Si Penitentis non sit sui juris, sed alteri astriclus, cui ejus absentia praedicatur, sicut est filius respectu patris, servus respectu domini. 7. Cura animalium, vel dominium temporale, ut si timeatur, ne per absentiam oviibus, aut vasalis obvenient detrimentum. 8. Debilitas in viris teneris, labores iheris sufficere non valentibus. 9. Debilitas membrorum, ut si sit coccus, vel claudus. 10. Quodvis impedimentum quod arbitrio prudentis iudicatur legitimum. Porro solent de facto Episcopi à Papa procuris annis petere, iisque elapsis repetere, ac impetrare facultatem delegatam super varios casus Pales; adeoque subdini ad eos configere possunt.

Resp. 4. Regulares etiam Mendicantes non possunt, etiam ex privilegio illo, quod dicitur *Mare*

Quid

Quid post hoc privilegium circa casus ab Ordinariis reservatos decrevit Alexander VII. patet ex Resp. 4.

De Commutatione votorum vide supra *Tract. 10. Ex. 3. n. 43. & resp.*

QUÆRO XI. Potestne quis à reservatis absolviri per accidentem, seu indirecte, & in quibus casibus?

LXXV. Ante Resp. vide *Nota ad quest. 10. an-*

modientibus aliquod obtinenda gratia, & remissione peccatorum obstat impeditum, concessit quidem amplissimam facultatem omnibus Sacerdotibus absolviendi in mortis articulo, quoscumque, & à quibus censuris; hac tamen limitavit ad mortis articulum, qui tunc dicitur, quando mors creditur in fieri per causam naturalem, aut violentiam, nempe per infirmitatem, seu quando est aliquis ministerio justitiae interficiendus.

Secundo: Quia hoc privilegium, cum iuri compuni si contrarium, restringendum est potius quam extendendum, & ita cum possit habere effectum in mortis articulo, non debet extendi ad id, quod est quid diversum à mortis periculo. Quia licet privilegium habere jurisdictionem, quam tamen non habet reservata, ea cum non reservatis confiteatur.

Ratio: Tuna quia adest debita materia, etiam proxima, *nimirum* sincerus dolor, & confessio, & forma. *Tum* etiam, quia bona fides excusat. Ergo à reservatis indirecte absolvitur cum onere denuo contenti habent facultatem, ut ab eis absolvatur diecili *nimirum* habita notitia, quod Confessarius caret facultate.

Dixi, *bona fide*; Si enim sciat Confessarium carere iusta facultate, committit sacrilegium, & Sacramentum est nullum.

Secundus casus est: Si subiicit aliqua gravis causa, vel necessitas, etiammodo est, si Sacerdos necessario debeat sacrificare, vel Laicus communicare, ut sine gravi scandalo, vel infamia id omitti, ac Superior adiuri non possit.

Ratio: Cum iure divino requiratur, ut conscientia peccati mortalis ante Communionem confiteatur, melius est ut confiteatur prædicto modo, quam quod omnino omittat.

QUÆRO XII. Qui in articulo, vel periculo mortis fuit absolutus à reservatis, tenetur ne cessante periculo adhuc recurrere ad Superiorem? Quia periculum imminentem v. gr. illi, qui vadit ad prælium, dominum pestiferam, periculosam navigationem, vel qui patitur continuum periculum.

LXXVI. Resp. Si casus reservatus sit sine censura, nec sit facienda satisfactio parti laesa, non tenetur in veriori sententia, benem tamen si habeat censuram, & requiratur satisfactio.

Ratio 1. p. Quia tunc non est reservatio peccatorum, & si quæ alibi reservata sint, sunt ac si non essent talia.

2. Pars de censuris, & satisfactione pater ex multis textibus juris.

Nota tamen, quod obligatio presentandi se Superiori non sit ad accipendum novam absolutionem, sed ut Superiori innoscatur, quod sit absolutus, & ut videat de satisfactione, quid sit factu opus.

Quid si talis data opportunitate se non praesenteret?

Dico, Ille reincidet in Excommunicationem, non quidem eamdem numero, à qua absolutus fuit, sed in alteram similem per inobedientiam, cap. Eos qui, de Sent. excom. Reincident autem non statim neglegit prima commissitate, nisi negligient comitem militia, & contemptus. Nam Canon, quo decreta est hac Censura, habet, *Qui contempserit.*

CASUS SECUNDUS.

Itius in itinere gravi constitutus confiteretur Sacerdoti non approbat, qui pariter audivit Confessiones cuiusdam feminæ partui proxime, eosque Sacramentaliter absolvit, non tantum à peccatis, sed à variis Sedi Apostolicae reservatis.

Quaratur: *An dñe absolutione, tam que data est mulieri partui proxime, quam hec Tito data, fuerit valida, & quod peccata, & quod censuras?*

Sententia negativa probatur Primo: Quia ille Sacerdos non approbat caruit jurisdictione. Tum: Quia pia mater Ecclesia, penitentium salutis avida, ne

non facilè adiit copia approbat Confessoris.

Duo ergo requiruntur, ut possit qui in mortis

Diddi pe-

pericolo à quovis Sacerdote ab omnibus casibus, & censuris absolvi. *Primum* est, ut particulim sit tale, quod ipsa mors sit in procinto, & in ipso fieri, & quasi in dispositione ultima. *Secundum*, ut non facili sit accessus ad alium Sacerdotem approbatum.

Prima pars constat ex gl. in c. *Pastoralis*, de Officio Judic. Ordin. §. *Preterea*, verb. *Exceptis quibusdam articulis*. Et ratio est *primo*: Quia articulus mortis, & periculum mortis tunc solum aequiparantur, quando ipsum actum morienti respiciunt uniformiter, secundum eandem instantiam, & ut mors est in fieri.

Secundum: Quia haec concessio jurisdictionis facta est à pia Matre Ecclesia ad subveniendum homini morituro, & qui in extrema necessitate damnatorum, aut salvationis versatur, sed haec necessitas non occurrit, nisi constituta in tali periculo, in quo est presentatio, & in actu non dicam possibili, & metaphysico, sed possum imminentem, & practico, ut in naufragio, partu, & bello.

Tertio: Quia in re gravissima, & que Prelatum jurisdictionem ludit, ut est posse quilibet Sacerdotem ab omnibus casibus reservatis absolvere, non est credendum sapientissimum Matrem Ecclesiam adeo faciem, & prodigam existere, ut hoc concedat extra necessitas extremum articulum; qualis non est, ubi mors non adest pre oculis imminentis, & ex attrito virtute Sacramenti fiat contritus.

Quarto: Quia privilegia, licet sint ita interpretanda, ut aliquid operentur ultra jus commune, non tamen sunt extendenda ad alios effectus, dato aliquo quem operentur, & ad quem sunt utilia. Et ideo cum istud privilegium de jurisdictione actuali data omnibus Sacerdotibus in articulo mortis quod omnes causas operetur suum effectum in statu imminentis, & presentante mortis, non debet extendi ad pericula, in quibus mors est in dispositione remota, & in actu esse tantum possibili, non autem actuali, & in fieri.

Quod secundum partem est hac opinio S. Antonini 3. p. tit. 14. c. 18. Et probatur *primo*: Quia sicut ut praecepimus confessionis, cum sit affirmativum, obligat de jure Divino in extrema solida necessitate, ita in hoc tantum pricipit pia Mater Ecclesia omnibus Presbyteris absolventi jurisdictionem actualem, quoad omnes casus, & censurae. Jam autem extrema necessitas ea non dicitur, cui alia via potest subveniri, quam per simplicem Sacerdotem; & ideo sicut extrema pauperati si succurratur per mutantur, non erit licitum pauperi, ita cui in articulo mortis facilis est presentia proprii, & approbatu Confessoris, per quem absolvit valeat, non poterit per simplicem, & non approbatu Presbyterum absolvit.

Secundum: Quia in Baptismate, quod est Sacramentum maxime necessitatis, non potest in presenta propria Parochi aliis ab ipso illud administrare, eti enim Sacramentum istud, quia fidei, & salutis initium, & summum necessarium, exhiberi, & administrari potest ab omnibus, & per quemcumque debet administratur, semper est validum, peccata tamen gravior, qui presente proprio Ordinario illud administratur quamcumque occurrente necessitate: quia Minister Ordinarius cuiusvis Sacramenti praeponitur semper Ministro necessitatis: ita in presenti, cum simplex Sacerdos sit Minister Sacramenti penitentiae tantum permisive in casu extreme necessitatis, & ad absolvendum sacramentaller requiratur jurisdictionis actualis erga subditum absolvendum, & hanc non habeat simplex Sacerdos, presente proprio, ideo non solam gravior peccat, sed nihil omnino efficit quondam absolvit eos, qui facile ad ordinario Ministeri absolvit possunt.

Tertio: Quia proviso legis facta contra jus communem non extenditur ad casus in ea non expressos, por. I. Si vero, §. de Viro, ff. Solut. marim. Jam autem de jure communis est, ut quilibet confiteatur proprio Sacerdoti, & ideo lex Concl. Trid. sess. 14. c. 7. statuit, ut in casu necessitatis possit quilibet confiteri cuicunque Sacerdoti, & non declarari possed

fieri, etiam si facili sit aditus ad proprium Confessorem; non ergo debet ad hunc casum ibi non expessum extendi, non enim à jure antiquo recendimus est, nisi cogente ad id novo, l. *Principius*, §. *Quidquid, Cod. de Appelat.*

Quarto: Quia magna videtur confusio, quod morti proximus, si habeat facili accessum absolvendi ab omnibus casibus, & censuris à proprio Parroco, nolit illum adire, ut absolvatur à simplici Sacerdoti, qui tamen eidem imponere tenetur, ut si convalesceret, ipsam audeat. Et ideo decretum Concilii Tridentini a potestate absolvendi in articulo mortis, cum sit lex generaliter loquens, limitanda est, quando non sequitur absurdum, Argum. l. *Ubi pugnantia, ff. de Reg. iuris.*

Ex his colligitur, solutiones, que data fuerunt tam mulier parui proxime, quam Titio peregrinanti fuisse invalidas, & quoad peccata, & quoad censuras, ac proinde confessiones illas esse reiterandas. Tam quod neuter sit in periculo presentante mortis. Tam quia utique facili erat recursus ad Confessarium approbatum.

Argumenta vero aliarum sententiarum facili ex rationibus supra allegatis solvi poterunt. Nam ea, que sunt prima sententia concludunt de periculo non imminentis, ne presentante mortis, hoc enim non equipollit articulo mortis; secundus de illo in quo mors est presentante, ut rari sint, qui ab eo modo in praetexta, liberantur, ut contingit in naufragio, partu, bello, & similibus; & de his etiam suadent veritatem rationes pro secunda sententia adductas, hoc enim periculum, quod mortem habet presentem, & quasi in fieri, est illud, in quo homo versatur in extrema quasi necessitate Sacramentalis absolutionis, ut ex attrito virtute Sacramenti fiat contritus.

Quarto XIII. Tolliture reservatio per confessionem invalidam? Item potestem tolli elapo die quo exprimit facultas absolvendi, si reservata eo die fuerint oblitia?

LXXVII. Resp. i. Reservatio tollitur per Confessionem etiam invalidam, sive sit invalida defectu contritionis, aut propositi emendationis, sive culpabilis integratio modo non sit defensus culpabilis circa ipsa reservata, v. gr. ea non plene explicando, vel stolido aliquo eorum omitendo, &c. & confessio fiat Concessio jurisdictionis in reservata habent.

Ratio: Quia adhuc salvana finis reservationis, nimur, ut peccata reservata Superiori, vel jurisdictionem habent manifestetur, ut ille ea judicer, penitentiam pro iis imponat, &c. Sed hoc totum fit. Ergo. *Nota*, quod cum talis confessio, & absolvit sit nulla, & nihil operetur, nisi quod tollat reservationem integrum repetenda coram quocumque alio Sacerdoti expositi, qui ab omnibus absolvore poterit. Ceterum, si quis Superiori confiteretur, habens reservata, sed ex obliuione etiam inculpabilium nullam de eius mentione faceret, per hoc non tollitur reservatio, ut nec obligatio denou ea confitendi, ut ab ipsis elapo.

Resp. 2. Qui die quadam virtute Jubilai, vel licentia Superioris absolvit potuit à reservatis, etiam censuram habentibus, sed eorum inculpabiliter fuit oblitus, confessio autem fuit valida, potest adhuc absolvit die elapo. Ita probabilius cum Silvestro, Cano, La Cruz, &c.

Ratio: Tum quia illud peccatum spectat ad praecedentem confessionem. Tum etiam, quia censura (si que fuit) die praecedente jam fuit sublata per illa generaliter absolutionis censuram verba, Si tenet aliquo vinculo Excommunicationis, &c. vi quorum peccatum manst sine censura, ac reservatione. Ergo.

Resp. 3. Qui intra tempus Jubilai, v. gr. ultimo die cepit confiteri, confessionem autem (qua fuit nimis longa) non perfecti, sed ex consilio Confessarii partem distulit in proximum diem post Jubilai, poterit post illud adhuc absolvit à reservatis ante finem Jubilai commissis.

Ratio: Quia censetur moraliter eadem Confessio. Dixi autem, à reservatis ante finem Jubilai commissis. Si enim sunt commissa post finem Jubilai, ab illis absolvit non potest virtute Jubilai, cuius facultas solum est data pro contractis ante Jubilatum, vel eo durante.

Note, posse tempore Jubilai fieri commutationem votorum in eam materiam, quam Jubilao elapsa Confessarius, aut alius vir doctus, judicaverit expedire.

QUAERO XIV. Potestne Confessarius absentem absolvire à reservatis, si conperiat, quod eum male à eis absolvitur?

LXXVIII. Resp. i. Probabilis non potest, si sint peccata non censurata.

Ratio: Quia, ut supra traditum est, absolutio sacramentalis non potest conferri absenti.

Quod absolutio à censuris possit dari absenti, vide supra in Exam. i. num. 16. Resp. 5. quomodo ille

DE INDULTIS APOSTOLICIS ELIGENDI CONFESSARIUM ab Ordinario approbatum, pro absolutione à criminibus, aut censuris reservatis, &c.

BENEDICTUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proximum. Apostolica Indulta, quamvis prudenti Romanorum Pontificum dispensatione concessa non dubitamus: si tamen eorum interpretatio ingeniorum liberis opinantium licentia permitatur; unde in sensu à mente, & voluntate concedentium alienos detraheantur; eadem in Ecclesiastice Disciplina detrimentum, & ipsorum Fidium periculum, atque periclem, perverso hominum abusus traduci posse vereatur. Quapropter, pro ea, quam Dei ntu suscipimus, sanctissimarum Ecclesiarum Legum custodia, & flagrant, quo temporis studi, & universo Christi grege ad aeterna beatitudinis metam securius dirigendo, non solidum recte constitutas a Patribus agendi regulas in dies magis magisque constabili satagimus; nullam pratermitentes occasionem intertemera disciplina observantiam Catholicis omnibus prescribendi, & commendandi; & tutam ipsorum formatam, usumque prefirnere, iuxta nostram, & Prædecessorum nostrorum certos indicare limites, & tamen auctoritate prodierant, mentem, & voluntatem, opportunum in Domino iudicamus.

S. 1. Sanè hanc prævidentiam, si quod aliud Induluum, illud in primis postulare videatur, quod Sedes Apostolica, vel cunctis Christifidelibus, per universis Jubilie Litteras, vel nonnullarum Regionium Incolis, per Bullam, ut appellant Cruciate, vel diuina facultatem eligere Universitatis, aut Sodalium, seu Confraternitatis coetus, per specialia privilegia, elargiri quondam consevuit facultatem eligendi sibi unum quenamplius Confessarium ex reservatis, absolvere valeat: Etenim eo periculosum in usu Indulutorum hujus generis erauit, quo graviss in iisdem agitur negotium, Sacramenti nimis Penitentiae, lapsi post Baptismum ad salutem prorsus necessarii, valida, ac legitimis administratio, ejusdemque respectivo susceptio.

Innocentius XII. ad se nonnullorum Episcoporum Regni Portugallie tunc temporis existentium, & aliorum falsas opiniones conscientie Virorum, querelis, intelligens opinionem quamdam revixisse, cum Prædecessorum suorum Constitutiones, necnon per plura Congregationum S. R. E. Cardinals, tam Concilii Tridentini Interpretatum, quam negotio, & consultationibus Episcoporum, & Regularium præpostorum, Decreta, didum damnaram, ac reprobata; qua opinione fuit plerique illarum partium Fideles, Privilegia, & Indulta circa prædictam Confessari electionem à Sancta Sede concessa, & elargita in Litteris Apostolicis pro Cruciate Sancta emanatis, quas Bullam Cruciate vocant, ita intelligenda esse existimabant, ut facultas in Bulla huicmodi Christifidelibus attributa, consistendi peccata sua culibet Confessario per quemcumque Ordinarium ad Confessiones audiendas approbatum, & recipiendi ab eo absolutionem, ut præferatur, à quibusvis peccatis, atque censuris in prædicta Bulla non exceptis, locum haberet, & habere censeretur, etiam Ordinarius præfatus non esset Ordinarius illius loci, in quo Confessiones prædictas exercei contingeret; Huiusmodi opinionem, in Congregationibus S. R. E. Cardinals, tam eorum, qui tunc temporis Episcoporum, & Regularium consultationibus præpositi erant, quam aliorum adversus hereticam pravitatem Generalium Inquisitorum à Sede Apostolica specialiter deputatorum, de ipsius mandato ex integrō examinatis, iterum censuit proscribendam atque damnandam, sicuti re ipsa proscriptis, & damnatis, per Apostolicas in forma Brevis Litteras incipient. Cum siue, die decimana Aprilis anni millesimi septingentesimi, Pontificatus sui anno nono editas; decernens, & declarans, prædictam Bullam Cruciate, quoad approbationem Confessariorum, nihil novi juris Ddd 2 in-

Mandans Confessarium electum in vim Bullae Cruciate, ab Ordinario Loci approbatum esse debere.

Sed papa nullitas, absolutionis, aliique.

lo modo doceri, facientes ipso facto incurrendam; prout latius in supradicta Littera continetur.

Innec. XIII. idem declarat, quod Confessarii, quorum approbatio limitata sit, vel expiraverit.

ministrare extra privilegio, etiam in vim Bullae, que appellatur Cruciate Sancta, competente, nullatenus suffragari; Nec non Sacerdotibus praeditis tam Secularibus, quam Regularibus, ad Confessiones excipiantur, vel ex vi praedita Bulla Cruciate, vel ex quoque alio privilegio electis, minime suffragari, quod approbat aliis fuerint ab Episcopo, qui aliquando loci, in quo Confessiones audienda sunt, Ordinarii fuerit, sed talis non amplius existat, vel quia ab humanis excesserit, aut Episcopatu renuntiaverit, vel quia ad aliam Ecclesiam auctoritate Apostolica translatu reperitur; sed necessarium omnino esse illis, qui actualiter, & pro tempore Ordinarii Jurisdictionem in ea Diocesi exercet, approbationem; hanc tamen sufficere etiam facit, eamque tandem durare, quād procedens licentia sive approbatio expressè revocata non fuerit; in quo case nova de integro approbatio impetranda erit, sicut etiam quando prior approbatio tempore praehinit elapsa, expiravit.

Bened. XIII. praedita omnia confirmat.

suis aliis Apostolicis Litteris incipient. In supremo Militantis Ecclesie Solo, die vigesima tercia Septembri anni millesimi septingentesimi vigesimali, Pontificatus sui Anno primo datis, carum tenore de verbo ad verbum inserto, pari Auctoritate Apostolica in omnibus, & per omnia perpetuo approbasset, confirmasset, atque innovasset; ipsius quoque Auctoritate corroborata, innovataque noscuntur, quae de facultate eligendi Confessarium tam ab Innocentio XII. quam à XIII. decreta, declarataque fuisse commemoravimus.

Cause praesentis peccivit Litteris, Indulm per Bulam Cruciate concessum tantummodo nominatum expresserunt, & ab Innocentio XIII. alterius cuiuscumque generis privilegia generatim distinxit declaratum fuerit, quanam Privilegia, seu Indulta sub prefatis regulas cadant, & cadre debant, idem fortasse reprobatae, ut supra, opinionem ostendiculum, ut olim in praedita Bulla Cruciate, si etiam in aliorum eiusdem generis Indulorum interpretatione, & usu, subesse facile posset; Et vigil cura animum in id intendentes, ne iniurias homo hujusmodi zizania in agro Dominico ultilates valent superseminare, atque ut Fidelium conscientie securis dirigantur; non modo relata superiora Prædecessorum nostrorum Decreta Auctoritate quoque nostro approbamus, confirmamus, & innovamus, verum etiam eadem auctoritate, & simili motu, scientia, & potestatis plenitudine statuimus, & declaramus, quod idem omnino jus, quod videtur Decretorum hujusmodi, circa intelligentiam, & usum Induli Bulle Cruciate obtinet, etiam quoad reliqua ejusdem generis indulta parvissime valere debet & obtinet; Volumus etiam reprobationem dictarum opinionum, quatenus respiciunt intelligentiam & usum Induli praediti Bulla Cruciate, a praefatis Prædecessoribus prescriptum; locum similiiter habere, quatenus easdem opinions, & sententias in medium proferri contingeret circa similia etiam Indulm per Ecclesiam Christifidelium, sive alieni Regioni, aut Loco, Universitate, aut Costui particulari Sodalium, seu Confratrum, quandomque, & ubicumque concessa vel concedenda.

Pontifices expressè comprehendit omnia, & singula hujusmodi Indulta.

ta, sive universis in Indulm, & singulis personis, que sub eisdem Indulorum concessione comprehensa reperiunt, Ita videlicet, ut si in aliquo Indulto tam Secularibus, quam Regularibus trahatur facultas eligendi Confessarium ab Ordinario Loci approbatum; tunc Confessiones electus, nullatenus hujusmodi Confessiones audire valeat, nisi ab Episcopo Diocesano & Ordinario Loci, ubi Confessio excipienda est, ad Confessiones approbatus, & deputatus existat; quacumque alia approbatione, tam illius generis, quam uterque Innocentius Prædecessores praediti declararunt non suffragari, quam ea, si de Regularibus agatur, quæ a solo proprio Regulari Praelato obtenta fore, minime suffragari. Esequum est enim, & ratione consentaneum, ut quicunque speciali Indulm beneficio gaudeat, eoque ut voluerit, is conditiones in eodem Indulto prescriptis omnino servet; neque licitum est cuicunque conditione illam approbationis Confessarii per loci Ordinarium facienda, alio modo intelligere, quam eo, quo ipsam intelligentiam esse toties Prædecessores Nostri Romani Pontifices, ut prmissum est, decreverunt. Quorum Nos quoque vestigis inherentes, præfata conditione, in eodem planè, sensu, quem illi tradierunt, ab omnibus, & singulis hujusmodi Indulto sub ea conditione concessu uti-

ti-

tibus accipiemad, & servandam esse statuimus, atque mandamus; quicunque illi fuerint, qui in vim ejusmodi Indulii Confessarium sibi eligent, sive Seculares, sive Regulares cuiuslibet Ordinis, & Instituti, tam Mendicantium, quam non Mendicantium, & Ordinum Militarium, etiam Militia Hospitalis Sancti Joannis Hierosolymitan, necnon Societatis Jesu, atque alterius cuiusvis Congregationis, vel Societatis, que facienda foret. Ideoque Confessiones, & absolutiones in prmissis casibus alter in posterum factas, & respectivæ auditas, seu imperitatis, irritas fore, & invalidas declaramus; & contrariam quacumque opinionem ejusque proxim, deinceps prohibemus, ac reprobamus, tamquam explanata toties ab Apostolica Sede verborum intelligentie, ac menti nostra, quam ad omnem hac super re ambiguitatem tollendam per presentes claris exposuimus, penitus adversantem.

Quæ quales sint, id ex Indulorum tenore colligendum relinquit.

Exclusis ab Indulito Cruciate Regularibus, quod electionem Confessarii.

§. 7. Postrem illud monendum existimamus, minii hic a Nobis statu, aut promuniri super eo, an scilicet in uno, aut altero Indulito, unam aut alterum personam suffragari censendum sit; hoc enim ex uniuscuiusque Indulito tenore, ac verbis colligendum relinquit; firmis tamen manentibus, & perpetuo mansuris, quod ad Bulam Cruciate pertinet, plurimorum Prædecessorum Nostrorum declarationibus, eandem scilicet Bulam, dicti, nequam Regularibus suffragari; Quod Nos etiam perpetuo tenendum atque sentendum, eorumdem Prædecessorum Nostrorum exemplo, similiter declaramus, & contrariam quacumque opinionem uti falsam, & perniciosa, interdicimus, & reprobamus.

Claustrula præservativa.

illis non consenserint, nec ad ea vocati, & audiiti, neque causa propria quas eadem presentes emanaverint, adducite, verificate, vel sufficienter, aut illo modo justificare fuerint, aut ex aliis qualibet, etiam quantumvis iuridica, & privilegiata caus, colore, praetextu, & capite, etiam in corpore juris clause, nullo unquam tempore de subceptionis, vel obreptionis, aut militaris virtutio, seu intentionis Nostræ, aut interesse habentibus consensi, above qualibet, etiam quantumvis magno, ac formal, & substantiali defectu notari, impugnari, infringi, retractari, in controversia vocari, aut ad terminos juris reduci, seu adversus illas apertions oris, restitutions in integrum, aliudque quodcumque juris, facti vel grazie remedium intentari, vel impetrari, aut etiam Motu pari, & de Apostolica potestatis plenitudine simili concessu, vel emanato, quempiam in iudicio, vel extra illud uti, seu se juvare ullo modo posse; sed ipsas presentes semper firmas, validas, & efficaces existere, & fore, suoq[ue] plenarios, & integrō effectus sortiri, & obtinere, ac illis, ad quos spectat, & pro tempore quandomque spectavit, inviolabiliter, & inconscie observari.

§. 8. Decedentes presentes nostras Litteras, & in eis contenta quacumque, etiam ex eo, quod quilibet in prmissis, seu eorum aliquo, jus, vel interesse habentes, seu dignitatem existant, sive alias specifica, & individua mentione, & expressione digni, nec ad ea vocati, & audiiti, neque causa propria quas eadem presentes emanaverint, adducite, verificate, vel sufficienter, aut illo modo justificare fuerint, aut ex aliis qualibet, etiam quantumvis iuridica, & privilegiata caus, colore, praetextu, & capite, etiam in corpore juris clause, nullo unquam tempore de subceptionis, vel obreptionis, aut militaris virtutio, seu intentionis Nostræ, aut interesse habentibus consensi, above qualibet, etiam quantumvis magno, ac formal, & substantiali defectu notari, impugnari, infringi, retractari, in controversia vocari, aut ad terminos juris reduci, seu adversus illas apertions oris, restitutions in integrum, aliudque quodcumque juris, facti vel grazie remedium intentari, vel impetrari, aut etiam Motu pari, & de Apostolica potestatis plenitudine simili concessu, vel emanato, quempiam in iudicio, vel extra illud uti, seu se juvare ullo modo posse; sed ipsas presentes semper firmas, validas, & efficaces existere, & fore, suoq[ue] plenarios, & integrō effectus sortiri, & obtinere, ac illis, ad quos spectat, & pro tempore quandomque spectavit, inviolabiliter, & inconscie observari.

§. 9. Sicutque, & non alter in prmissis censeri, arque ita per quoscumque Ju-

prohibetur.

Aliorū iudicari dices Ordinarios, & Delegatos, etiam Canisarum Palati Apostolici Audidores, & Sanc-

ta Romana Ecclesia Cardinales, etiam de Larce Legatos, & Apostolica Sedis pre-

fundiros, sublata Nuncios, aliosque quoslibet quacumque praeminentiam, ac potestates fungentes, & ei, & eorum cuilibet alteri judicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & defi-

nirantur contingit attari.

§. 10. Non obstantibus, quatenus opus sit, Nostra, & Cancellaria Apostolica Regula de Jure questio non tollendo, aliusq[ue] Apostolicis, ac in Universalibus, Provinci-ibus, & Synodalibus Concilis editis, generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, necnon quibusvis, etiam juramento, Confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboretur status, & consuetudinibus, etiam immemoribus; privilegiis quoque, exemptionibus, & induitis etiam in corpore juris clause, aut Litteris Apostolice quibusvis Personis, Collegiis, Locis, Ordinibus, etiam Militariis, Congregationibus, Societatis, Institutis, etiam Societatis Jesu, & S. Joannis Hierosolymitan, alliisque quibuslibet specifica, & individua mentione dignis, etiam sub quibuscum verborum tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam clausulis, & decretis, etiam irritantibus in genere, vel in specie, etiam motu simili, & de Apostolica potestatis plenitudine, seu consistorialiter, ac aliis quomodolibet in contrarium prmissorum concessis, & plurimis confirmatis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, etiam pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, specifica, & individua mentio, seu quavis alia expressio ad id servanda fore, illorum tenores, formas, causas, & occasiones praesentibus pro plene, & sufficienter expressis, & exactissimè servatis, & specificatis respectivè habentes, illis alias in suo robre permanuris, hac vice dumtaxat, ad prmissorum effectum plenissime, & amplissime motu pari derogamus, & derogatum esse voluntatis, catenaq[ue] contrariis quibusvis.

Publicationi Constitutio in Urbe tributur ois personalis intimacionis omnibus faciat.

§. 11. Volumus insuper, & eadem auctoritate praedita mandamus, ut eadem praemissa sentes, & in eis contenta quacumque ad omnium notitiam facilis deducantur, nec quisquam de eis ignoranti praetendere valdat, ipsas presentes, seu earum transumpta, ad valvas Ecclesie S. Joannis in Laterano, & Basilice Principis Apostolorum de Urbe, necnon Cancelleria Apostolica, Curieque Generalis Innocentie in Monte Cittatorio, & in Actie Campi Flora per aliquem ex Cursoribus Nostris, ut moris est, publicari, & affigi; siueque publicatas, & affixas, omnes & singulos, quos concernunt, seu concernent in futurum, perinde afficer, & arcere, ac si unicuique illorum personaliter intimatæ, & notificare fuissent.

Transumptis fidem praestari sunctior.

manu aliquo Notarii publici subscriptis, ac sigillo Personae in Ecclesiastica dignitate constitute munitis, eadem prouis fides tam in iudicio, quam extra illud, ubique locorum habeatur, quæ ipsis praesentibus habetur, si forent exhibita, vel ostensa.

S. 12. Nulli ergo omnino hominum licet paginam hanc nostram Confirmationis, Approbationis, Innovacionis, Voluntatis, Mandati, Statuti, Decreti, Declarationis, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentre presumpti-

ti-

Tract. XIV. Exam. II.

serit, indignationem Omnipotens Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Datum Romæ apud S. Mariam Majorem anno Incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo quadragesimoquarto, Nonis Augusti, Pontificatus Nostri Anno IV.
1744. D. Card. Passio.

J. Daturius
VISA de Curia
J. C. Boschi.

L. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevia.

Public. die II. ejusdem Mensis, & anni.

EXAMEN III.

De Indulgentiis.

De quibus Angel. Doct. agit in Suppl. Quest. 25.
& 26. & 27.

QUÆRO I. Quid est Indulgentia & Thesaurus Ecclesiæ?

LXXXI. Resp. 1. Indulgentia, iuxta S. Thom. & alios Theologos, est relaxatio penæ temporalis, debita peccato actuali jam remiso, homini in gratia existenti concessa extra Sacramentum a Prelato Ecclesiæ illi applicante Thesaurum Ecclesiæ.

Explícatur Definitio: Dicitur 1. Relaxatio, id est, remissio penæ, quia per Indulgentiam non remittitur culpa, seu peccatum: hoc enim remittitur per Sacramentum penitentiae. Dicitur 2. *Pena temporalis*; quia pena aeterna remittitur cum peccato mortali, & commutatur in temporalem in hac vita, vel in flamma purgante iuendum. Dicitur 3. *Debito peccato actuali*; quia pena peccato Originali debita, v. g. mors, morbus, famæ, fatigatio, &c. per Indulgentiam non remittuntur. Dicitur 4. *Homini in gratia existenti*; si enim homo sit in mortali, est iniunctus Dei, ac indigne remissio penæ. Dicitur 5. *Extra Sacramentum*; ad differentiam remissionis sacramentalis, quo fit merè ex Dei liberalitate, qua verò fit per indulgentiam, fit similis cum aliqua compensatione, qua ex thesauro Ecclesiæ tantum solvitur, quantum homini indulgentiam lucranti remittitur. Sicut si pro aliquo debito mili imperialium tantudem solvatur ex arario publico. Ubi est misericordia, quia non solvit de suo; & justitia, quia à debito non liberatur, nisi sit plenè solvutum. Dicitur 6. a *Prelato* applicante thesaurum Ecclesiæ. Pro quo

Resp. 2. Thesaurus Ecclesiæ sunt bona opera, ac satisfactions Christi, Deipara, Apostolorum, Proprietarum, Martyrum, & omnium iustorum à primo iusto Abel usque ad ultimum, qui in fine mundi nasciturus est, quem semper manent in divina acceptatione, seu memoria, ac data sunt Ecclesiæ (cujus Christus est caput) ut ex iis simul iudicij, velut ex quadam spirituali publico arario membris indigentibus communicetur. Pro quo

*N*ota, quod in omni bono opere, quod præsens, duplex sit valor. *Primus* est meritorius, punita, vita aeterna, quae est premium ejus. Et hic est personalis, nec ab operante alteri applicabilis, si nimis loquamus de merito finito puri hominis ad excipiendum meritos infinitum Christi. Et de hoc primo valore intelligitur illud 1. Cor. 3. *Uniusquisque proprium mercedem accipit secundum proprium laborem*. Secundus est valor satisfactorius pro pena peccatis debita, preventaque a penitentia, & difficultate operis boni, ejusque præmium est remissio penæ temporalis debitis peccatis remissa. Et is ex vi unionis charitatis (qua inter membra viva Ecclesiæ, seu inter Fideles alter alterius onera portat) est alterius applicabilis. Et de illo intelligitur illud Eccles. 3. *Eleemosyna extinguit peccatum*, id est, penam peccati.

Dat. die 5. Aug. Datum Romæ apud S. Mariam Majorem anno Incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo quadragesimoquarto, Nonis Augusti, Pontificatus Nostri Anno IV.

D. Card. Passio.

De Indulgentiis.

item 40. dierum auctoritate Summi Pontificis: Item in Dedicatione Ecclesiæ Indulgentiam unius anni. Sollet etiam Papa suis Legatis dare facultatem concedendi Indulgentias, & summo Ponitentiario.

Hinc *Clemens VI*, in Extrav. cit. ait: *Hunc Thesaurum Christi non in Sudario reponuit, non in agro absconditum, sed per D. Petrum Cali Clavigerum, eiusque Successores commisit Fidelibus salubriter dispensandum. Hinc & Indulgentiarum usus in Ecclesia est antiquissimus. Nam S. Gregorius Magn. Papa creatus anno 619, institutus Roma Indulgentias Stationem, ut scribit S. Tb. hic quest. 25, art. 2, in c. & testantur alii ante illum. S. Leo III. circa annum 802 concessit Indulgentias teste S. Ludgero in Epist. de S. Siberto. Sergius II. qui sedit circa annum 843, dedit Indulgentias trium annorum, & trium quadragesimarum, visitantibus Ecclesiæ S. Martini in Montibus, in festo ejusdem Ecclesiæ: ut pa-*

tit ex marmore in eadē Ecclesia antiquissimis literis inciso. Plura similia videri possunt in Controversiis. *Hinc* patet, quam splendide mentis sit Kemnius, asserendo, usum Indulgentiarum esse novum in Ecclesia, & cœpisse circa annum Domini 1200. Eadem Indulgentiarum antiquitatem, & Diuinam Traditionem statuit Trid. Seis. 2. de Reform. in Decreto de Indulgentiis.

Ratio: In omni Republica benè ordinata debet penès Principem, vel Magistratum esse potestas membris indulgentibus distribuendi thesaurum ejus, & bona communia: Sed Ecclesia est à Christo benè ordinata, & per Indulgentias aliud non intelligitur quam talis thesaurus, & commune spirituale ararium. Ergo.

Indulgentia plenaria conceditur recitantibus flexibus genibus oratione Ave Maria ad pulsum campanæ per subsequens Decretum.

DECRETUM

SS. D. PAPÆ BENEDICTI XIII.

Quod Indulgentiam Christifidelibus concessam in recitatione ad pulsum Campanæ flexis genibus Orationis: Angelus Domini, &c.

BENEDICTUS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

In*nuntiæ nobis divinitas Apostolicæ servitutis ratio postulat, ut celestium munerum thesauros dispensatione nostra à Domino creditis fidelibus erogamus, cum id ad augendam in terris Beatissimæ, atque Augustissimæ Cœli Reginæ Virginis Deiparae Marie, Patronæ, & Advocate nostre venerationem, extitamque, & confondam erga illam Fidelium devotionem, ac ad animarum salutem speramus, in Domino profuturam: Itaque de Omnipotens Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confitimus; omnibus, & singulis Christifidelibus verè penitentibus, & confessis, ac sacra Communione refectis, qui manu, aut meridiè, seu vesperè ad pulsum Campanæ: Angelus Domini nuntiavit Maria, & conceptus de Spiritu Sancto: Ecce Ancilla Domini, fiat mihi recutuum Verbum tuum: Et Verbum caro factum est, & habitavit in nobis, cum tribus Ave Maria flexis genibus devotè recitaverint, & pro Christianorum Principi concordia, harsenus extirpatione, ac Sanctæ Mariæ Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, Plenariam in uno die cuiuslibet mensis diutimatam per unumquemque Christifelium ad sui libitum eligendo, lucratificando, omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino concedimus. In reliquo verò anni diebus iisdem Christifidelibus verè contritis quoties id egerint centum dies de iunctiis eis, seu alias quomodo libet debitis penitentis in forma Ecclesiæ consueta relaxamus; Præsentibus perpetuis futuri temporibus valutur. Volumus autem, ut earumdem praesertim litterarum transcribam, seu exemplis, etiam impressis, manu aliquo Notarii publici subscriptis, & sigillo persone in Ecclesiastica dignitate constitute manutinus, eadem prorsus fides ubique habatur, que ipsi praesentibus habebetur, si forent exhibita, vel ostense.*

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die 14. Septembris 1724. Pontificatus Nostri Anno primo.

Fr. Cardinalis Oliverius.

LXXXI. Potestne Papa lucrari Indulgentias alii concessas?

Affirmo: Sicut, & gaudente potest dispensatioibus aliis, v. g. in jejuniu datis.

Ratio S. Thom. quest. 27. art. 4. in Sed contra:

Quia tunc esset ipse pejoris conditionis quam ali, si ipse non posset uti Thesauro Ecclesiæ, quem aliis dispensat. Et ibidem ad 1. art. 2. *Actus Jurisdictionis* non potest aliquis in scriptum exercere, sed eis que auctoritate Jurisdictionis dantur, potest etiam Prelatus, ut, tam in temporalibus, quam in spiritualibus. Sic etiam Sacerdos sibi Eucaristiam accipit, quam aliis dat. Et ita etiam Episcopus potest accipere sibi suffragia Ecclesiæ, que aliis dispensat: quorum effectus immediatus est remissio panis per Indulgentias; & non

alius Jurisdictionis. Hac ibi.

*Q*UÆRO III. Quotuplex est Indulgentia?

LXXXII. Resp. Indulgentia varie dividitur: *Primum* in totalem, & partiale. *Totalis* est plenaria, remittens lucranti totum penæ reatum; *Partialis*, que tantum partem.

Dividitur 2. In realem, personalem, & localem. *Realis* est, que conceditur aliqui rei, Rosario, v. gr. vel Imagini, seu potius illi, qui rem talem gestat. *Personalis* conceditur personæ, ut eam lucrare, vel in articulo mortis, vel quoties hoc vel ille opus plium injunctum fecerit. *Localis* conceditur aliqui loco, nimirum Ecclesiæ, vel altari, seu illis, qui locum devotè visitant.

Dividitur 3. vel potius subdividitur Indulgentia